Dosarul nr. 21r-1882/22
Nr. generat de PIGD – 1-22098410-02-21r-31102022
Judecătoria Orhei (sediul Central)
Judecător: Veaceslav Caragia

D E C I Z I E
În numele Legii
(DISPOZITIVUL)

14 septembrie 2023 mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău
Având în componența sa:
Președintele ședinței, judecător: Iurie Iordan
Judecători: Elena Cojocari și Marcel Juganari

Cu participarea:
Avocatului: Pîslaru Vitalie, în interesele condamnatului Mahu Mihail

A examinat în ședință publică, în ordine de recurs, recursul declarat de administrația Penitenciarului nr. 18-Brănești împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 18 octombrie 2022 prin care plîngerea condamnatului **Mahu Mihail** referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează grav drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru drepturile omului și a libertăților fundamentale a fost admisă, și –

Termenul de examinare a cauzei:
Prima instanță:08.07.2022-18.10.2023;
Instanța de recurs: 31.10.2022-14.09.2023.
Procedura de citare a fost legal executată.

Asupra recursului declarat de administrația Penitenciarului nr. 18-Brănești împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 18 octombrie 2022, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău,

În conformitate cu art. art. 437 alin. (1), pct. 4), 448, 449 alin. (1), pct. 1), lit. a), 472 Cod Procedură Penală, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău –

D E C I D E:

Recursul declarat de administrația Penitenciarului nr. 18-Brănești împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 18 octombrie 2022 în privința lui **Mahu Mihail**, *se respinge ca fiind nefondat, cu menținerea hotărîrii contestate fără modificări.*

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător: ***Iurie Iordan***

Judecător ***Elena Cojocari***

Judecător ***Marcel Juganari***

Dosarul nr. 21r-1882/22
Nr. generat de PIGD – 1-22098410-02-21r-31102022
Judecătoria Orhei (sediul Central)
Judecător: Veaceslav Caragia

D E C I Z I E
În numele Legii

14 septembrie 2023 mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău
Având în componența sa:
Președintele ședinței, judecător: Iurie Iordan
Judecători: Elena Cojocari și Marcel Juganari

Cu participarea:
Avocatului: Pîslaru Vitalie, în interesele condamnatului Mahu Mihail

A examinat în ședință publică, în ordine de recurs, recursul declarat de administrația Penitenciarului nr. 18-Brănești împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 18 octombrie 2022 prin care plîngerea condamnatului **Mahu Mihail** referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței

Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează grav drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru drepturile omului și a libertăților fundamentale a fost admisă, și –

Termenul de examinare a cauzei:
Prima instanţă:08.07.2022-18.10.2023;
Instanța de recurs: 31.10.2022-14.09.2023.
Procedura de citare a fost legal executată.

Asupra recursului declarat de administrația Penitenciarului nr. 18-Brănești împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 18 octombrie 2022, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău,

C O N S T A T Ă:

Soluția și argumentele instanței de fond.

1. La 08 iulie 2022, în Judecătoria Orhei, sediul Central, a parvenit spre examinare plângerea condamnatului Mahu Mihail *****, împotriva administrației instituțiilor penitenciare, referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO.

2. Prin *încheierea Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 18 octombrie 2022,* a fost admisă plângerea condamnatului **Mahu Mihail *****, împotriva administrației instituțiilor penitenciare, Penitenciarul nr.18 Brănești, referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO.

S-a constatat faptul că, condamnatul Mahu Mihail *****, născut la *****, a fost deținut în Penitenciarul nr.18 Brănești, perioada continuă de la 22.01.2020 până în prezent 18.10.2022, pe o perioadă totală de 1000 zile, în calitate de condamnat, în condiții contrare prevederilor art. 3 din CEDO.

În condițiile art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Mahu Mihail *****, născut la *****, cu 100 (una sută) zile, pentru perioada de 1000 zile, în care condamnatul s-a aflat în detenție Penitenciarul nr.18 Brănești, în calitate de condamnat, în condiții contrare prevederilor art.3 din CEDO.

Solicitările recurentului:

3. *Împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 18 octombrie 2022 a declarat recurs nemotivat directorul Penitenciarului nr. 18-Brăneşti, Eugeniu Savca la data de 25.10.2022, menționând că probele pe care își întemeiază concluziile privitoare la aceste circumstanțe, motivele de fapt și de drept în susținerea recursului vor fi incluse într-o cerere de recurs suplimentară după recepționarea încheierii supusă recursului. Totodată, a solicitat: admiterea recursului, casarea încheierii și pronunțarea unei noi hotărîri prin care să fie respinsă plângerea condamnatului Mahu Mihail privind aplicarea prevederilor art. 473²-473⁴, 385 alin. (5) din Codul de procedură penală.*

*Ulterior, prin intermediul poştei electronice a Curții de Apel Chișinău, la data de 30.11.2022, directorul adjunct al Penitenciarului nr. 18-Brăneşti, Eugeniu Savca a depus recurs motivat, solicitând: admiterea recursului, casarea integrală a încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 18 octombrie 2022 emisă la plângerea condamnatului Mahu Mihail *****, împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenție, cu reducerea pedepsei, să fie respinsă. Examinarea recursului în lipsa reprezentantului, cu ulterioara informare în scris a administrației penitenciarului despre decizia adoptată în prezenta cauză.*

În motivarea cerințelor sale recurentul a invocat următoarele aspecte:

- Penitenciarul nr. 18-Brănești consideră hotărârea în cauză neîntemeiată și pasibilă casării, or din materiale cauzei rezultă că, condamnatul Mahu Mihail *****, a înaintat judecătorului de instrucție o plângere, împotriva și a Penitenciarului nr. 18-Brănești referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenție, cu reducerea pedepsei. Potrivit raportului prezentat la materialele cauzei, Penitenciarul nr. 18-Brănești este un penitenciar de tip semiînchis pentru deținerea condamnaților majori de sex masculin, fiind divizat în 11 sectoare de tip barac, care sunt dislocate în 2 zone locative. în ceea ce ține de modul și condițiile detenției în penitenciarele de tip

semiînchis, conform pct.167 din HG nr. 583 din 26.05.2006 se specifică că: „în regimurile de deținere comun și de resocializare, condamnații, în perioada de la stingere până la deșteptare, sunt ținuți în încăperi complet izolate, care se încuie;

- în intervalul de timp de la deșteptare până la stingere, ei se pot deplasa liber pe teritoriul penitenciarului, în limitele stabilite de administrația penitenciarului ”Iar în ceea ce ține de condițiile în penitenciar de tip închis, conform pct.172 din HG nr.583 din 26.05.2006 prevede că: „în regimul comun de deținere, condamnații, în perioada de la stingere până la deșteptare, sunt ținuți în încăperi complet izolate, care se încuie. În intervalul de timp de la deșteptare până la stingere, ei se pot deplasa liber în zona locativă și în încăperile de uz comun ale secției cu regim comun”;

- conform normelor mai sus menționate diferă în totalmente modul si condițiile din penitenciarele de tip închis, cu cele prevăzute pentru penitenciarele de tip semiînchis. Astfel la examinarea plângerii condamnatului Mahu Mihail *****, judecătorul de instrucție nu a ținut cont de faptul că - În intervalul de timp de la deșteptare până la stingere, condamnatul s-a deplasat liber pe teritoriul penitenciarului, în limitele stabilite de administrația penitenciarului. Conform programului zilei stabilit în Penitenciarul nr.18- Brănești, se propune diverse activități în afara camerelor de dormit și condamnatul Mahu Mihail *****, a avut acces permanent la o bibliotecă și la măsuri recreative. Este de menționat faptul că „Curtea observă că, în alte cauze referitoare la lipsa de spațiu personal în detenție, a examinat dacă reducerile acestui spațiu, raportate la minimum impus, erau însoțite de o libertate de mișcare suficientă si de activități în afara camerelor adecvate și dacă instituția era considerată, în general, ca prezentând condiții decente. Este de menționat și faptul că Curtea în acest sens a hotărât că reducerea spațiului personal al reclamanților nu a condus la o încălcare a art.3. Curtea consideră că prezumția absolută de încălcare a art.3 care decurge din atribuirea unui spațiu mai mic de 3 m^2 în cameră colectivă nu poate fi, în principiu, infirmată decât atunci când sunt reunite următoarele condiții: reducerile de spațiu personal sunt scurte, ocazionale și minore; ele sunt însoțite de o libertate de circulație în afara camerei suficientă și de activități în afara camerei adecvate, iar locul de detenție prezintă, în general, condiții decente. Astfel, în cazul în care persoanele private de libertate beneficiază de o libertate de mișcare suficientă si de activități în afara camerei adecvate și că nu sunt supuși la alte elemente considerate drept circumstanțe agravante ale unor

condiții generale de detenție precare, Curtea nu va concluziona încălcarea art.3. Pentru a stabili ce constituie libertate de mișcare suficientă, Curtea a făcut referire, în hotărârea Ananyev și alții, la standardele relevante ale CPT, potrivit cărora toate persoanele private de libertate, fără excepție, ar trebui să beneficieze de cel puțin o oră de exerciții fizice pe zi, în aer liber, de preferință în cadrul unui program mai amplu de activități în afara camerelor, curtea pentru plimbare trebuind să fie rezonabil de spațioasă și, în măsura în care este posibil, să ofere adăpost împotriva intemperiilor. Potrivit standardelor internaționale relevante, persoanele private de libertate trebuie să aibă posibilitatea de a petrece o parte rezonabilă a zilei în afara camerei pentru a practica activități de natură variată (muncă, recreare, formare). Numărul de ore pe care persoanele private de libertate le petrec închise în cameră trebuie luate în considerare pentru definirea dimensiunilor adecvate;

- din cele de mai sus rezultă că, pentru a stabili dacă măsurile care au ca scop să compenseze faptul că o persoană privată de libertate dispune de un spațiu personal cu o suprafață a podelei mai mică de 3 m^2 în cameră colectivă permit să infirme prezumția absolută de încălcare a art.3, Curtea ia în considerare factori precum durata și amploarea restricției, gradul de libertate de circulație și activitățile în afara camerei, precum și caracterul general decent sau nu al condițiilor de detenție în unitatea în cauză. Având în vedere considerațiile de mai sus, Curtea confirmă faptul că standardul predominant în jurisprudența sa, și anume 3 m^2 de suprafață a podelei pentru fiecare persoană privată de libertate în cameră colectivă, este standardul minim aplicabil în temeiul art.3 din Convenție;

- CPT consideră că obiectivul ar trebui să fie acela de a se asigura că persoanele private de libertate din instituțiile de arest preventiv să poată să petreacă o parte rezonabilă a zilei (8 ore sau mai mult) în afara camerelor, angajate în activități motivante de diferite naturi. Bineînțeles, în ceea ce privește unitățile care au persoane private de libertate condamnate, regimurile ar trebui să aibă un nivel mult mai ridicat. Astfel, un program de activități satisfăcător (muncă, educație și sport) are o importanță capitală pentru bunăstarea persoanelor private de libertate, și aceste activități, trebuie să acopere perioada din ziua normală de lucru. Este inacceptabil ca, de exemplu, ca deținuții să petreacă între 23 și 24 de ore în cameră. CPT a indicat faptul că diversele activități la care participă persoanele private de libertate trebuie să îi țină în afara

camerei cel puțin 8 ore pe zi. Curtea consideră că prezumția absolută de încălcare a art. 3 nu poate fi infirmată în mod normal decât dacă toți factorii de mai jos sunt reuniți: 1) reducerile spațiului personal în raport cu minimul recomandat de 3 m^2 sunt scurte, ocazionale și minore; 2) ele sunt însoțite de o libertate de mișcare suficientă în afara camerei și de activități în afara camerei adecvate; 3) reclamantul este încarcerat într-o instituție care oferă, în general, condiții de detenție decente și nu este supus la alte elemente care ar putea fi considerate circumstanțe agravante ale unor condiții de detenție precare;

- la caz, condamnatul Mahu Mihail *****, nu a fost marginalizat sub nici-un aspect inuman și/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiții a executării detenției. Articolul 3 CEDO expres prevede: „Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante". Maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidența articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă; el depinde de toate circumstanțele cauzei, precum ar fi durata maltratării, consecințele sale fizice și psihice și, în unele cazuri, de sexul, vârsta și starea sănătății victimei *(cauza Ostrovar c. Moldovei, hotărîrea din 13 septembrie 2005);*

- Curtea a considerat tratamentul ca fiind *"inuman",* deoarece *inter alia* ecesta a fost premeditat, a fost aplicat ore în șir și a cauzat fie leziuni corporale, fie suferințe fizice și psihice intense. Curtea a considerat un tratament ca fiind „ *degradant* **",** deoarece el a cauzat victimelor sentimente de frică, îngrijorare și inferioritate capabile să le umilească și să le înjosească;

- pentru a determina dacă o anumită formă de tratament este „degradantă" în sensul articolului 3, Curtea va lua în calcul dacă scopul acestui tratament a fost de a umili și înjosi persoana și dacă, în ceea ce privește consecințele, acest tratament a afectat negativ personalitatea ei, într-un mod incompatibil cu articolul 3 (*cauza Dougoz c. Greciei);*

- cu referire starea sanitară a încăperilor de detenție, menționăm că în art.242^1 pct. 5) și 12) din Codul de executare sunt indicare expres obligațiunile deținuților și anume: respectarea regulilor sanitaro-igienice, regulilor de igienă individuală și colectivă în camera de deținere, respectarea indicațiilor medicului, precum, menținerea curățeniei în încăperile de detenție și de serviciu, la locul de muncă, aranjarea patului conform modelului stabilit după deșteptare și efectuarea curățeniei în camera de detenție. Mai mult decât atât, potrivit

prevederilor art.234 alin.(3) din Codul de executare, condamnatul este obligat să execute munci neremunerate. Muncile neremunerate sunt lucrările de îngrijire și amenajare a penitenciarului și a teritoriului, de îmbunătățire a condițiilor de trai și medico-sanitare de deținere. Prin urmare, efectuarea, menținerea și respectarea curățeniei în încăperile de detenție este o obligației imperativă a deținutului care se deține în această încăpere;

- condamnatul a fost condamnat la închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis;

- Penitenciarul nr. 18-Brănești este un penitenciar în care condamnații se dețin în sectoare de tip „baracă”, inclusiv condamnatul Mahu Mihail *****, a beneficiat de plimbări zilnice nelimitate. Pe perioada deținerii în Penitenciarul nr. 18-Brănești, condamnatul Mahu Mihail *****, s-a aflat în regim comun de deținere. Deținuții care sunt amplasați la regim comun de detenție au posibilitatea de a se deplasa pe teritoriul instituției în limita stabilită de administrație;

- însă, de fapt, în Penitenciarul nr. 18-Brănești condamnatul Mahu Mihail *****, s-a deținut în condițiile penitenciarului de tip semiînchis (destinat pentru persoanele condamnate care au săvârșit infracțiuni ușoare, mai puțin grave și grave). Deținutul Mahu Mihail *****, dispunea de dreptul la deplasare liberă pe teritoriul penitenciarului de la deșteptare și până la stingere (06.00-22.00) dispune de acces nemijlocit la terenurile sportive și sala de forță, la biblioteca, la biserica, la Școala profesională, la atelierele de muncă, la grădina penitenciarului, la zonele de odihnă;

- Într-un final conchide că, Penitenciarul nr. 18-Brănești nu a fost stabilit ca instituție penitenciară, luând în calcul rapoartele naționale și internaționale cât și a practecii CEDO, în care condițiile de detenție contravin prevederilor art.3 CEDO;

- ținând cont de tipul penitenciarului, deținutului Mahu Mihail *****, i-a fost acordat minimul de condiții pentru executarea detenției în Penitenciarul nr. 18-Brănești, iar instanța de judecată, la evaluarea condițiilor de detenție, urma să țină cont de efectele cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective.

Argumentele părților:

4. În instanța de recurs, avocatul Pîslaru Vitalie în interesele condamnatului Mahu Mihail a solicitat respingerea recursului declarat de administrația Penitenciarului nr. 18-Brănești împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 18 octombrie 2022.

4.1. La judecarea recursului, reprezentantul Instituției Penitenciare nr. 18 Brănești și condamnatul Mahu Mihail, fiind înștiințați în mod legal despre data, ora și locul examinării cauzei, în ședința de judecată în instanța de recurs nu s-au prezentat.

Astfel, Colegiul Penal a dispus examinarea cauzei în lipsa reprezentantului Penitenciarului nr. 18 – Brănești și a condamnatului, nefiind încălcat în cazul dat dreptul la un proces echitabil or, potrivit art.447 alin.(1) CPP *Judecarea recursului se face cu citarea procurorului, avocatului şi celorlalte părţi. Participarea procurorului şi a avocatului în şedinţa instanţei de recurs este obligatorie.* ***Neprezentarea inculpatului, părții vătămate, părții civile și părții civilmente responsabile legal citate, precum și a reprezentanților lor nu împiedică examinarea recursului,*** *însă dacă este necesar, instanța de recurs poate recunoaște prezența lor obligatorie, informîndu-i despre aceasta.*

Aprecierea instanței de recurs.

5. Examinând încheierea atacată prin prisma motivelor de recurs invocate, audiind avocatul, cercetând materialele cauzei, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău consideră necesar de *a respinge recursul declarat de administrația Penitenciarului nr. 18-Brănești împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 18 octombrie 2022, ca fiind nefondat,* reieșind din următoarele considerațiuni:

6. În conformitate cu art. 437 alin. (1), pct. 4) Cod procedură penală, (1) Pot fi atacate cu recurs: 4) alte hotărîri penale pentru care legea prevede această cale de atac.

7. Conform art. 448 Cod procedură penală, (1) Judecînd recursul, instanța verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei și a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs.

8. Potrivit art. 449 alin. (1), pct. 1), lit. a) Cod procedură penală, (1) Judecînd recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: 1) respinge recursul, menținînd hotărîrea atacată, dacă: a) recursul este nefondat.

9. Analizând normele de drept aplicabile cazului, instanța stabilește, că potrivit prevederilor art. 469 alin. (1) pct. 17^1) Cod de procedură penală, la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la constatarea condițiilor de detenție a condamnaților. Potrivit art. 471 alin. (1) Cod de procedură penală, chestiunile specificate la art. 469 alin. (1) pct. 5), 11) și 14) se soluționează de către judecătorii instanței de drept comun, iar chestiunile prevăzute la celelalte puncte din art. 469 alin. (1) se soluționează de către judecătorul de instrucție la demersul instituției care pune în executare pedeapsa, la cererea condamnatului sau a apărătorului acestuia ori, după caz, la demersul procurorului care exercită supravegherea organului sau instituției care pune în executare pedeapsa. Soluționarea de către instanța de judecată a chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1) și 2) se efectuează în condițiile prevăzute la art.266 și 267 Cod de executare și numai după respectarea procedurii extrajudiciare stabilite. În cazul soluționării chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1), 2), 4), 7)-9), instituția care pune în executare pedeapsa este obligată să prezinte raportul de evaluare privind comportamentul condamnatului, iar în cazul soluționării chestiunii prevăzute la art.469 alin.(1) pct.3), și raportul medical respectiv. În ședința de judecată se citează autorul demersului cu privire la soluționarea chestiunii solicitate.

10. Potrivit art. 473^2 Cod de procedură penală, (1) Plângerea împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului sau ale prevenitului, garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, poate fi înaintată de către condamnat sau prevenit, personal sau prin intermediul unui avocat, la instanța de judecată în a cărei rază teritorială se află instituția penitenciară în care se deține condamnatul sau prevenitul ori, după caz, din care a fost eliberat. (2) Plîngerea referitoare la condițiile de detenție menționate la alin. (1) trebuie să conțină datele privind perioada și locul detenției, precum și descrierea detaliată a condițiilor materiale care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului, cu solicitarea de a obliga administrația instituției penitenciare să înlăture condițiile materiale contestate. La plângere pot fi anexate explicațiile altor condamnați sau preveniți, copiile plîngerilor anterioare, adresate administrației instituției penitenciare sau autorităților de supraveghere, și răspunsurile lor, alte probe relevante. Concomitent cu

depunerea plângerii, se expediază o copie a acesteia, cu anexarea materialelor respective, către organul care pune în executare sentința sau încheierea. (3) Condamnații care au fost deținuți cel puțin 10 zile în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, drepturi care reies din obligația statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei. (4) În cazul în care partea neexecutată din pedeapsă nu permite deducerea integrală a reducerii pedepsei sau perioada încălcării condițiilor de detenție este mai mică de 10 zile, în privința perioadei rămase condamnatul poate solicita despăgubire în valoare bănească. (5) Plîngerea referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se depune pe parcursul detenției în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau în termen de 6 luni de la data cînd nu mai sînt deținuți în astfel de condiții, dar nu mai tîrziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenție.

11. În conformitate cu prevederile art. 473^3 Cod de procedură penală, (1) Plângerea referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se examinează de către judecătorul de instrucție, cu participarea condamnatului sau a prevenitului și, după caz, a avocatului acestuia și a reprezentantului administrației instituției penitenciare. (2) Sarcina probațiunii lipsei de încălcare a condițiilor de detenție invocate de condamnat sau prevenit și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administrației instituției penitenciare. (3) Pentru examinarea plângerii, reprezentantul administrației instituției penitenciare prezintă instanței de judecată în scris, în termen de 10 zile, un raport în care răspunde la toate pretențiile invocate de condamnat sau prevenit în plîngere, cu menționarea măsurilor întreprinse pentru înlăturarea condițiilor de detenție contestate, dacă asemenea măsuri au fost întreprinse. Copia raportului și a materialelor anexate la acesta se înmînează condamnatului sau, după caz, prevenitului care a depus plîngerea de către reprezentantul administrației instituției penitenciare. (4) Termenul maxim de examinare a plîngerii referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului este de 3 luni.

12. Potrivit prevederilor art. 473^4 Cod de procedură penală, (1) La evaluarea condițiilor de detenție, instanța de judecată dă apreciere atît probelor prezentate de părți, cît și rapoartelor instituțiilor naționale și internaționale în

domeniu. (2) La evaluarea condițiilor de detenție, instanța de judecată ține cont de efectele cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale condamnatului sau ale prevenitului, precum și de perioada în care condamnatul sau prevenitul a fost deținut în condițiile contestate. (3) În urma constatării faptului că condamnatul sau prevenitul a fost deținut în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, instanța de judecată obligă administrația instituției penitenciare să înlăture condițiile precare de detenție, stabilindu-i un termen concret, care nu va depăși 15 zile, după expirarea căruia instituția penitenciară informează instanța de judecată despre executarea încheierii. (4) În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculîndu-se de la 1 la 3 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție în condiții precare calculate cumulativ. (5) În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei în condițiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privința perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei bănești în mărime de pînă la 2 unități convenționale pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, precum și a costurilor și cheltuielilor aferente. (6) În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), preveniții sînt despăgubiți în conformitate cu art. 385 alin.(5) și (6) sau, după caz, aceștia pot înainta o acțiune civilă. (7) Reducerea pedepsei sau, după caz, încasarea despăgubirii în valoare bănească, prevăzute la alin.(4) și (5), se efectuează indiferent de confirmarea sau neconfirmarea vinovăției organului care pune în executare sentința sau încheierea ori a persoanelor publice din cadrul acestui organ. (8) Dacă nu se constată încălcări ale prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în cadrul executării pedepsei sau al detenției preventive, instanța de judecată dispune respingerea plângerii. (9) Încheierea adoptată în condițiile prezentului articol este executorie imediat, însă poate fi atacată cu recurs la curtea de apel de către părți, în termen de 10 zile de la data pronunțării, prin intermediul instanței de fond. În cazul încasării mijloacelor bănești, încheierea instanței de judecată se execută în condițiile prevăzute de Codul de executare.

13. Din materialele cauzei, instanța de fond a reținut că, prin sentința judecătoriei Bălți, sediul Central din 18.09.2019, Mahu Mihail ***** a fost

recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 217[1] alin. (3) lit. b), f) Cod penal al RM și în baza acestei Legi s-a stabilit acestuia pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 4 (patru) ani, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita activitate în domeniul farmaceuticii pe un termen de 3 (trei) ani. În temeiul alin. (3) art.72 Cod penal al RM, pedeapsa închisorii stabilită conform prezentei sentințe de către Mahu Mihail ***** urmează a fi executată în penitenciar de tip semiînchis. În baza art. 90 Cod penal al RM, executarea pedepsei aplicate față de Mahu Mihail ***** se suspendă condiționat pe un termen de probă de 3 (trei) ani. În temeiul lit. a) alin. (6) art. 90 Cod penal al RM, inculpatul Mahu Mihail ***** se obligă să nu-și schimbe domiciliul fără acordul organului competent. Se aplică în privința lui Mahu Mihail ***** măsura preventivă obligațiunea de nepărăsire a țării, care se menține pînă la intrarea sentinței în vigoare.

Potrivit Deciziei Curții de Apel Bălți din 18.12.2019, s-a admis apelul procurorului, declarat împotriva sentinței Judecătoriei Bălti sediul Central din 18.09.2019, în cauza penală în privința lui Mahu Mihail. Casează sentința Judecătoriei Bălți sediul Central din 18.09.2019 în privința lui Mahu Mihail în latura pedepsei, rejudecă cauza, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează: Se exclude dispoziția privind aplicarea față de inculpatul Mahu Mihail a prevederilor art.90 Cod penal. Potrivit art.72 alin.(3) Cod penal, se dispune executarea de către Mahu Mihail a pedepsei cu închisoare în penitenciar de tip semiînchis. Termenul de executare a pedepsei sub formă de închisoare stabilită lui Mahu Mihail de calculat din 18.12.2019. Se dispune arestarea lui Mahu Mihail imediat din sala de judecată.

Conform procesului-verbal de reținere din 18.12.2019, Mahu Mihail ***** a fost de facto la 18.12.2019, ora 13.20 min.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 17.05.2022, s -a admis demersul comisiei speciale a Penitenciarului nr. 18 Brănești, privind aplicarea prevederilor Legii 243/2021, cu privire la amnistie, în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în privința condamnatului Mahu Mihail *****. În temeiul art. 7 alin.(1) lit. a) al Legii nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, s-a redus termenul de pedeapsă, stabilit condamnatului Mahu Mihail *****, prin Deciziei Curții de Apel Bălți din 18.12.2019, cu 6 (șase) luni 9 (nouă) zile închisoare.

14. Potrivit materialelor cauzei, și anume Raportului nr.2/3975 din 02.09.2022, în privința condamnatului Mahu Mihail *****, începutul executării pedepsei condamnatului, se consideră din 18.12.2019, iar sfârșitul executării pedepsei la 24.12.2022. Perioada detenției în instituțiile penitenciare, după cum urmează: în Penitenciarul nr. 11 Bălți perioada de la 18.12.2019 pînă la 22.01.2020 și în Penitenciarul nr.18 Brănești în perioada de la 22.01.2020 - până în prezent.

15. Este întemeiat a se reține că plângerea condamnatului **Mahu Mihail** ce se referă la condițiile de detenție din Penitenciarul nr.18 Brănești, este depusă în termen legal, adică pe parcursul detenției, or plîngerea a fost depusă la data de 08 iulie 2022, iar în asemenea împrejurări, cu trimitere la prevederile art. 473^2, 473^3 și art. 473^4 CPP, care au fost introduse prin Legea nr. 272 din 29.11.2018, în vigoare din 01.01.2019, se constatată că prevederile art. 473^2 alin. (5) din Codul de procedură penală au fost respectate pe deplin.

Astfel, prin plîngerea depusă, **Mahu Mihail** a invocat condițiile rele de detenție în Penitenciarul 18-Brănești. În această instituție penitenciară, condamnatul **Mahu Mihail** a fost deținut în calitate de condamnat în Penitenciarul nr. 18 - Brănești pe o perioada continuă, de la 22.01.2020 până în prezent 18.10.2022.

În acest sens, condamnatul Mahu Mihail *****, s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr.18 Brănești, o perioadă totală de **1000 zile**.

16. Sub acest aspect, în cadrul examinării plângerii s-a constatat că **Mahu Mihail** s-a deținut în Penitenciarul nr. 18 Brănești pe parcursul a 1000 zile în calitate de condamnat în condiții de detenție contrare art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Totodată, se atestă că în speța dată nu pot fi aplicate prevederile art. 385 alin. (5) din Codul de procedură penală, deoarece în privința acestuia nu au fost aplicate măsuri preventive, fiind reținut la 18.12.2019, în baza Deciziei Curții de Apel Bălți din 18.12.2019.

17. Colegiul penal menționează că, având în vedere că s-au adeverit alegațiile petentului privind condițiile inumane de detenție, luând în considerație totalitatea efectelor cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului, precum și intensitatea, gravitatea și durata încălcării, ținând cont de principiile proporționalității și echității, instanța de fond corect a considerat oportun și rezonabil de a calcula ***1 zi de***

reducere pentru fiecare 10 zile de detenție în calitate de condamnat, pentru 1000 zile, astfel încât termenul pedepsei definitive stabilite lui Mahu Mihail a fost redus în total cu 100 zile.

18. În acest context, Colegiul penal menționează că la examinarea plîngerii condamnatului Mahu Mihail privind constatarea detenției în condiții contrare prevederilor art. 3 și 13 ale Convenției pentru drepturile omului și a libertăților fundamentale, reducerea pedepsei pentru deținerea în condiții precare de detenție, instanța de fond nu a comis careva erori, or încheierea contestată este una justificată și motivată.

19. Astfel, instanța de recurs consideră că reducerea stabilită este una adecvată și suficientă, bazată pe o justă și echitabilă evaluare a circumstanțelor de fapt și pe o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat și recompensa instituită și care va avea efectul compensatoriu proporțional circumstanțelor constatate.

20. Cu referire la alegațiile recurentului precum că condițiile de detenție pentru deținutul Mahu Mihail au corespuns minimului necesar conform condițiilor izolatorului de urmărire penală, instanța de recurs le apreciază critic și le respinge, or la examinarea unor asemenea plângeri, sarcina probațiunii îi revine autorității în custodia căruia se află sau s-a aflat persoana, însă chiar și așa „Alegațiile despre rele tratamente contrare art. 3 trebuie să fie bazate pe probe corespunzătoare". Deși, Curtea recunoaște că proba de rele tratamente nu este ușor de a fi obținută, totuși alegațiile trebuie să fie justificate „dincolo de orice dubiu rezonabil" *(Cauza Alver c. Estoniei, 08 noiembrie 2005, § 49; Labita c. Italiei, 06 aprilie 2000, § 121)*. Pentru a aprecia aceste probe, Curtea aplică, de obicei, standardul probațiunii „dincolo de orice dubiu rezonabil" *(cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, §161; cauza Boicenco c. Moldovei, 11 iulie 2006, §104; cauza Breabin c. Moldovei, 07 aprilie 2009, §49; cauza Gurgurov c. Moldovei, 16 iunie 2009, § 56)*. O astfel de probă derivă din coexistența unor concluzii suficient de întemeiate, clare și concordante sau din prezumții de fapt similare care nu pot fi puse la îndoială *(cauza Gorobeț c. Moldovei; 11 octombrie 2011, § 50)*.

Astfel, în ultimul raport al Consiliului pentru Prevenirea Torturii (pentru anul 2017), care este un mecanism național pentru prevenirea torturii din Republica Moldova, s-a constatat că majoritatea izolatoarelor disciplinare

vizitate, sunt într-o stare deplorabilă și ar putea fi calificate ca condiții inumane și degradante.

Sub acest aspect, instanța de fond nu a neglijat posibilitatea survenirii unor îmbunătățiri ale condițiilor de detenție în perioada ulterioară constatărilor efectuate de către aceste instituții, însă în lipsa unor probe ale administrației instituției penitenciare în care s-a aflat condamnatul, care ar fi răsturnat prezumția de încălcare a condițiilor invocate de către ultimul, duc la concluzia că alegațiile din cererea pendinte sunt justificate.

Totodată, specialiștii din cadrul Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT), au recomandat autorităților din Republica Moldova ca să-și mărească eforturile în sensul îmbunătățirii condițiilor de detenție curente în penitenciarul respectiv.

În aceeași ordine de idei, se reține că administrația Penitenciarului nr. 18-Brănești nu a anexat la Raportul nr. 2/3975 din 02.09.2022 nici o probă care ar demonstra că, condițiile de detenție în Penitenciarul nr. 18 – Brănești s-ar fi îmbunătățit semnificativ.

21. La fel, se reține faptul că la 28 februarie 2019, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat mai multe decizii în cauzele *Baban și alții c. Moldovei, Bulgacov și alții c. Moldovei, Cobîlceanu și alții c. Moldovei, Filat și alții c. Moldovei, Condreanu și alții c. Moldovei, Grigoraș și alții c. Moldovei și Talambuța și alții c. Moldovei*, unde reclamanții s-au plâns în fața Curții în baza art. 3 CEDO, invocând condițiile materiale inadecvate de detenție și, în unele cereri, lipsa asistenței medicale corespunzătoare, precum și lipsa unui remediu efectiv pentru realizarea drepturilor lor.

22. Pentru motivele expuse mai sus, în conformitate cu art. 449 alin. (1), pct. 1), lit. a) Cod procedură penală, Colegiul Penal va respinge recursul declarat de administrația Penitenciarului nr. 18-Brănești împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 18 octombrie 2022, ca fiind nefondat, reținând în acest sens că încheierea Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 18 octombrie 2022 este una legală și întemeiată, iar careva temeiuri de casare a încheierii nu au fost reținute.

În conformitate cu art. art. 437 alin. (1), pct. 4), 448, 449 alin. (1), pct. 1), lit. a), 472 Cod Procedură Penală, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău –

D E C I D E:

Recursul declarat de administrația Penitenciarului nr. 18-Brănești împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 18 octombrie 2022 în privința lui **Mahu Mihail**, *se respinge ca fiind nefondat, cu menținerea hotărîrii contestate fără modificări.*

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător: ***Iurie Iordan***

Judecător ***Elena Cojocari***

Judecător ***Marcel Juganari***